

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Politica balcanică a Austro-Ungariei.

De Georg Fleşariu,
maior ces. și reg. în retragere.

IV.

Dar să presupunem, că pe cale pacifică nu puteau să fie aranjate lucrurile. Să presupunem, că războiul între Turcia și statele balcanice era inevitabil, fie din vina Turciei, ori a statelor balcanice, ori din vina și a unora și a altora. În cazul acesta care era datorința monarhiei noastre? De a se desface imediat de puterile mari deliberative, pe cari și de altcund nime nu le mai ia în seamă, și de-a intra și ea în acțiune. Ea trebuia să facă aceea ce a făcut România! Să-și fi luat locul, ca putere mare, decizătoare asupra războiului, între popoarele, între statele balcanice intrate în război, mai ales că după anexarea Bosniei și Herțegovinei am devenit și noi stat în parte balcanic, iar principiul stabilit din partea diplomației europene era doară acela, că: „Balcanii sunt ai popoarelor din Balcani”. În acest caz Austro-Ungaria, întocmai ca și statele mici balcanice, fără a mai da ceva pe sfaturile Europei, făcea următoarele lucruri:

Înainte în mod cu totul independent. În urma misiunii culturale istorice pe care o avea, nu putea să fie în contra liberării popoarelor creștine de sub jugul turcesc. Dar nu putea permite nici aceea, ca Turcia să fie nimicită. Raporturile de bună prietenie îi indicau această atitudine față de Turcia. Deci Austro-Ungaria decreta (căci ne aflăm doară în stare de război) cumcă Albania devine independentă, Macedonia autonomă, sub suveranitatea Turciei. Granița dela vest a Turciei are să fie în mod necondiționat Adrianopolul, ca proprietate turcească, iar restul din proprietatea de până acum a Turciei în Balcani, pot să și-l cucerească Sârbii, Bulgarii, Muntenegrii, cu excepția fâșiei de pământ dela Novibazar la Saloniki, care rămâne a Austro-Ungariei, rămânând ca granițele, împreună cu granițele Albaniei și ale Macedoniei, să fie stabilite mai târziu. Austro-Ungaria stabilește și pe seama Sârbiei o intrare la marea adriatică și stabilește teritoriul care are să fie cedat Muntenegrului.

Pe lângă încunoștiințarea tuturor guvernelor străine despre această hotărâre luată din partea monarhiei noastre și pe lângă accentuarea categorică, cumcă granițele stabilite din partea Austro-Ungariei formează un „noli me tangere”, iar nerespectarea lor va fi considerată de „casus belli”, Austro-Ungaria ordonează înaintarea trupelor sale spre Saloniki. Cu toată probabilitatea putem afirma, că puterile mari ar fi decretat în cazul acesta (nu ar fi marcat numai, ca acum) că nu e permis războiul. Austro-Ungaria putea să se conformeze, de oarece ea a salvat adevărata pace, mai câștigând mult pe deasupra, în linia primă în urcarea prestigiului ei.

Am fi trecut deci prin război, fără vărsare de sânge. Cu greu ar fi descărcat cineva armele asupra noastră, după ce întreaga noastră acțiune a avut darul de a mulțumi pe toți. Statele din Balcani căpătau destul și ne erau recunoscătoare, iar Turcia ne-ar fi fost mulțumitoare, fiindcă n'am lăsat să fie nimicită de tot. Noi am fi ieșit ca învingători și rezervații noastre puteau să fie concediați la Crăciun din Saloniki, în loc de a fi putut fi concediați abia acum din Bosnia și Herțegovina, unde au stat atâta vreme, cu pușca la picior. Am fi făcut economii de sute de milioane, și pe deasupra prin intervenția aceasta energetică am fi împedecat îngrozitoarele măcelări de oameni și toate grozăviile cari s'au petrecut înaintea ochilor noștri la granițele monarhiei. Și era aceasta cea mai sfântă datorință a noastră, pe care trebuia să o împlinim, în numele civilizației și al umanității. Era doară misiunea noastră istorică, de a duce cultura și pacea în Balcani, după principiul creștinesc: „iubiți-vă unii pe alții”, iar nu după principiul contelui Tisza: „sfășiați-vă unii pe alții”, privind noi în liniște, cum sute de mii de nevinovați: copii, femei, moșnegi, vin omorâți în mod bestial. Asta apoi nu înseamnă susținerea păcii!

Să presupunem acum, că din cauza Austro-Ungariei, ar fi intrat în război și Rusia și Italia. Cum puteau atunci să se desvolte lucrurile? Declar din capul locului, că eventualitatea aceasta o țin de esclusă, pentru că după cum am arătat la alt loc, Italia era obosită, ori cel puțin foarte slăbită în urma războiului tripolitan, iar Rusia tot așa, în urma războiului purtat cu Japonia, precum și în urma destrăbălărilor interne, și nici una nici alta nu se ridica asupra escelentei noastre armate, mai ales văzând, că România s'a pus cu mare însoflete cu totul pe partea noastră, astfel că noi putem dispune de 21 corpuri de armată. (Astăzi am putea dispune de trei, ori de cinci). Statele balcanice apoi nu aveau nici un motiv să pășască în contra noastră, manifestând noi față de ele cea mai extremă bunăvoință.

Noi ne aveam la îndemână armata noastră și puteam să dăm imediat lupta decisivă, pecând Rusia, în scopul unei operațiuni serioase, trebuia să-și adune puterile, lucru foarte anevoios pentru ea, care nu are liniile ferate pe cari le avem noi și care are trebuință de foarte mult timp pentru așa ceva, în raport cu noi. Italia apoi avea îndatoriri față de noi și trebuia să ne lase în pace. Noi încă i-am dat ei pace și până liberă în Libia. Momentul pentru o pășire a Italiei în contra noastră era pentru ea foarte nefavorabil. Am spus, că era silită să întrețină trupe puternice militare în Libia. Dar pe lângă aceasta mai avea să lupte și cu greutăți financiare în urma războiului avut cu Turcia.

E clar deci din cele premise, că situația era foarte favorabilă pentru noi, pecând pentru Rusia și Italia era foarte nefavorabilă. Știm doară prea bine, ca și în anul 1908, când cu conflictul avut cu Sârbia, Rusia, care până aci, se arăta prea războinică, a dat îndărăt imediat cum a văzut că noi am ordonat mobilizarea. Atunci prin o simplă mobilizare am făcut de a capitulat Rusia; declarând ministrul rusesc Isvolsky, în fața ambasadorului nostru, următoarele: „Dacă Austria începe război în contra Sârbiei, puterea armată a Rusiei nu va fi pusă în serviciul Sârbiei”.

Chiar așa s'ar fi întâmplat și în anul trecut. Războiul se putea naște numai pentru sangiacul Novibazar, deci după ocuparea lui, se vărsă de trupele noastre, după crearea unei splendide situațiuni militare, pe care am descris-o la alt loc. Pe partea noastră aveam Albania întreagă, Turcia întreagă și România întreagă. Muntenegru era ținut în șah, pus în imposibilitate de a se mișca. Grecia putea ușor să fie câștigată pe partea noastră, prin mijlocirea Germaniei, Bulgaria și Sârbia se mulțumiau cu favorurile și împărțirea de teritoriu făcută de Austro-Ungaria și ne rămăneau amice și ele. Dacă însă n'ar fi voit să ne fie amice, ceace nu prea e de crezut, ci inimice, pentru a se scula cu Rusia împreună asupra noastră, atunci pășirea noastră în contra lor era justificată. Închisi din trei ori patru părți, în curând puteau să fie sugrumați, și Sârbii și Bulgarii și scoși din linia de bătaie. Pentru a susține ordinea în Balcani, împreună cu aliații noștri, ne ajungeau câteva corpuri de armată, iar celelalte forțe militare disponibile le puteam, împreună cu Germania, să le îndreptăm eventual în contra Rusiei, ori și a Italiei, cu astfel de prospecte de succes, pe cari astăzi nu le mai avem și *nci-odată nu le vom mai avea*. Învingerea era în tot cazul pe partea noastră, în cas de necesitate chiar și pe calea unui compromis cu Italia, care rămânea neutrală. Prețul nu era nici pe de parte atât de mare, ca cel de acum, când am pierdut întreg ținutul din Balcani, și am pierdut de tot România, numai din motivul că n'am făcut nimica din ceea ce trebuia să facem.

Turcii și Bulgarii. Din Constantinopol se anunță, că delegații Savov și Toncev, numiți pentru a conduce tratativele între Bulgaria și Turcia, au sosit ieri în capitală. Delegații bulgari vor propune o împărțire a Adrianopolului. Dacă nu se va adopta, Bulgaria va primi gara, pentru a-și asigura legătura cu Dedeagats.

Dela inaugurarea palatului păcii. Cuvântarea ministrului de externe olandez, rostită cu ocazia inaugurării palatului păcii dela Haga, se termină cu observarea, că numele *Berchtold, Sasonov, Maiorescu și Grey*, pentru serviciile făcute în interesul păcii, ar trebui săpate cu litere de aur pe zidurile palatului din Haga.

Dela „Asociațiune”.

Raportul general al comitetului.

(Urmare).

Aceste 19 despărțăminte, cari au primit, în total, suma de K 1850, au ținut 598 de prelegeri populare. Dintre ele s'au distins despărțămintele: Năsăud, cu 118 prelegeri, în 24 comune; Săliște, cu 81 de prelegeri, în 12 comune; Murăș-Oșorheiu, cu 74 prelegeri, în 25 comune; Beclean, cu 47 prelegeri, în 17 comune și Teaca cu 37 prelegeri, în 16 comune.

Numărul prelegerilor populare, în cursul anului 1912, împreună cu cele ținute de conferențiarul agronomic al Asociațiunii, se urcă la 1140, prin urmare arată un spor de 367 prelegeri față de anul 1911. După informațiile primite dela directorii despărțămintelor, aceste prelegeri au avut aproximativ 125 de mii de ascultători.

La acest loc amintim și de activitatea conferențiarului agronomic al Asociațiunii. În cursul anului 1912 a ținut, în total, în 23 de comune, 40 de prelegeri, în cari a tratat practic diferite chestiuni economice. Unele dintre prelegeri au fost însoțite de proiecțiuni de schiopicton (Stupăritul și Vieața lui Iisus). A propagat ideea însoțirilor, reușind să înființeze două însoțiri Raiffeisen și o reuniune pentru asigurarea vitelor; a ținut un curs de 5 zile despre „Cultura viilor” și un curs de 3 zile despre „Pomărit”. A scris lucrarea „Îngrijirea gunoierului și folosirea gunoierului măestrit”, care se va publica în „Biblioteca populară a Asociațiunii”. În excursiunile sale a inserat membri la Asociațiune și a adunat obiecte pentru muzeu. Conferențiarul agronomic a întâmpinat mari greutăți în propaganda economică, deoarece cheltuielile sale de drum în cursul anului 1912, trebuiau să fie suportate de despărțăminte sau de comunele cari îl invitau să țină prelegeri. Așa se explică numărul limitat de prelegeri ce le-a putut ține. Acest neajuns a fost înlăturat de adunarea generală din anul trecut, care a hotărât ca cheltuielile de drum să fie acoperite din centru. Urmarea acestei hotărâri a fost că, în prima jumătate a anului 1913, a putut să țină 145 de prelegeri în 66 comune din diferite ținuturi. A cutrierat comitatele Alba-inferioară, Hunedoara, Turda-Arieș și B-hor.

În cursul anului 1912 s'au continuat și conferențele pentru intelectuali. În 16 despărțăminte s'au ținut, în total, 101 de conferențe. Conferențe sistematice s'au ținut în Bistrița, Blaj, Brad, Brașov, Cluj și Sibiu, adică în aceleași centre ca și în anii precedenți. Conferențe cu proiecțiuni de schiopicton s'au ținut foarte puține, deși aceste sunt cele mai cercetate și mai cu plăcere ascultate de public. Dacă instituția noastră ar avea mijloace să cumpere serii de diapozitive și să le pună în circulație, numărul conferențelor s'ar putea sporii chiar și în centrele cu intelectuali mai puțini. Aceste conferențe, cu subiecte din viața noastră culturală și din trecutul nostru, ar avea o influință binefăcătoare mai ales în centrele dela periferii. Atât Secțiile științifice-literare cât și Comitetul central se ocupă cu această chestiune și speră că vor reuși să învingă greutățile materiale și să încetățenească și la noi o propagandă culturală sistematică cu ajutorul schiopictonului.

Douăzeci și două dintre despărțăminte, pe lângă conferențe, au aranjat reprezentații teatrale și țeșători literare-artistice, cu cântece, declamațiuni și cetiri, în total 198 în 68 de comune.

La acest loc amintim și de cursurile populare. În Blaj s'au ținut sub conducerea dlor profesori, cursuri reușite și bine cercetate. Instituția noastră își va da silință ca să introducă cursuri populare în toate centrele, unde sunt profesori și intelectuali mai numeroși, și să înființeze și cursuri de vară.

Despărțămintele Asociațiunii, în cursul iernii 1911/12, au dat o deosebită atențiune și instrucției analfabeților, în urma circularii primite dela Comitetul central. S'au ținut

cursuri regulate în 46 de comune aparținătoare la 23 de despartăminte, instruiindu-se, în total, 890 de analfabeți, deci aproape în doi în iarna precedentă. Cinci dintre instructori au primit dela Comitetul central câte un premiu de 50 cor., iar unul un premiu de 25 cor. În alte 9 despartăminte s'au încercat asemenea cursuri, dar parte n'au reușit, parte au fost oprite de jandarmi.

Cursurile de analfabeți s'au continuat și mai intensiv în iarna anului 1911/13; despre acestea însă vom raporta în anul viitor. În ambele ierni comitetul central a împărțit gratuit, în total, 1131 de abecedare pentru analfabeți de I. Bota, în preț de K 452.41.

Comitetul central a luat dispoziții ca aceste cursuri de analfabeți să se continue și în viitor. Și nădăjduim că, având sprijinul Ven. Consistoare, vom reuși ca străduința instituției noastre, de a smulge poporul din întunecul neștiinței, să fie înconjurată de succese tot mai îmbucurătoare. Trebuie să ne dăm seama, că cea dintâi condiție a oricărei culturi conștiente e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Datoria tuturor despartămintelor, bogate în analfabeți, e deci a scăpa țărânimea noastră de această umilință, care constituie o primejdie pentru însăși existența națională a poporului nostru.

Poate cea mai importantă problemă cu care s'au ocupat despartămintele Asociațiunii, a fost problema înființării cea a înșirilor. Unele dintre ele, cu ocazia prelegerilor populare, au și reușit să înființeze mai multe înșiruri, și anume: desp. Ceica, în Tășad și Sămbășag, a înființat câte o înșirire de consum; în desp. Cluj s'a pornit acțiune pentru organizarea sistematică a înșirilor pentru prăsierea și asigurarea vitelor, în legătură cu banca „Minerva”; desp. Ibașfalău a înființat câte o înșirire economică în Ciucmandru, Boiu și Giacș, iar desp. Șimleu o înșirire de consum în Husmezău.

În urma deciziei adunării generale din anul trecut, instituția noastră s'a angajat ca să propage sistematic și întrupeze ideea cooperativă în sânul poporului nostru cu ajutorul donațiunii dlui V. Stroescu. Comitetul central a și angajat, prin concurs, cu începere dela 1 Ianuarie 1913, o persoană, cu îndatorirea să ducă în îndeplinire întreg programul cuprins în raportul general din anul trecut, aprobat de adunarea generală.

Conferențiarul cooperativ și-a început activitatea la 1 Ianuarie a. c., lucrând, mai întâi, un „Statut tip pentru înființarea de bănci populare” precum și „Îndrumări pentru înființarea de bănci populare”, cari s'au tipărit în trei mii de exemplare, împreună cu mai multe formulare de acte necesare la înființarea băncilor sătești. O parte dintre aceste tipărituri, însoțite de o circulară, au fost trimise tuturor despartămintelor Asociațiunii, invitându-le, să atragă atențiunea comunelor asupra lor și asupra necesității de a înființa cât mai grabnic cooperative sătești.

Conferențiarul cooperativ, în urma acestei circulare, a fost în diferite părți, să țină prelegeri cooperative și să înființeze bănci. În curs de șase luni a reușit să înființeze următoarele cinci bănci: în Tohanul vechiu (comit. Făgăraș), cu un capital de 1160 cor.; în Șomfalău (comitetul Târnavei-mici), cu început de 30 de membri și cu un capital de 780 cor.; în Blăjel (comit. Târnavei-mici), cu un început de 21 membri și cu un capital de 420 cor.; în Ciuchiciu (comit. Caraș-Severin), cu un început de 60 de membri și cu un capital de 11,500 cor.; în Vaca (comit. Hunedoara), cu 44 membri. Acestor bănci li s'au trimis registre de contabilitate și buletine de casă, întocmite de conferențiarul cooperativ.

Aceasta este muncă pozitivă ce s'a săvârșit, în cursul primei jumătăți a anului 1913, pentru întruparea ideii cooperative. Trebuie să recunoaștem, că e un început de tot modest, dar având în vedere împrejurările economice și financiare atât de puțin favorabile, întru cari s'a pornit acțiunea cooperativă, trebuie să fim mulțumiți și cu ceea ce s'a făcut.

Organizarea economică a țărâniei prin înșiruri e o problemă grea, care nu se poate rezolva într'un an sau doi, ci în decenii. Se cere o muncă încordată, sistematică și stăruitoare din partea oamenilor cari sunt conștienți de marea ei importanță națională. Primele greutăți ce le întâmpinăm, nu trebuie să ne descurajeze, ci să ne îndemne la o nouă încordare a puterilor. Îndeosebi va trebui să dăm o mai mare atenție propagandei pentru ideea cooperativă, care e puțin cunoscută la noi și deci nesprîjinită.

O parte dintre despartăminte, în urma îndemnului primit dela comitetul central, au aranjat, mai ales cu ocazia adunărilor cercuale, mai multe expoziții și anume: desp. Agnita a aranjat, la Șulumberg, o expoziție de cusături și țesături; desp. Beiuș,

în comuna St.-Martin și Delani, câte o expoziție de legume, iar în Vășcău cu ocazia adunării cercuale, o expoziție de lucruri de mână, împărțind între expozanți premii în sumă de 58 cor.; desp. Bran, o expoziție de lucruri de mână în Fundata; desp. Deva, în comuna Nevoies, o expoziție de țesături și cusături; desp. Dicio-Sănmărtin, cu ocazia adunării cercuale, a aranjat o expoziție de lucruri de mână și întreceri de jocuri, împărțind premii în sumă de K 110 și diplome; în desp. Giurgeu, cu ocazia adunării de constituire din Bicaz, s'a aranjat o expoziție etnografică, dela care s'au adus mai multe obiecte pentru Muzeul Asociațiunii; în desp. Sătmăroș-Ugocia s'a aranjat la Crăciun, în Sanislău, o expoziție de țesături, și desp. Zărnești, în Tohanul-nou, a aranjat o expoziție de copii. Împărțind premii în sumă de 100 cor.

Pe lângă această activitate bogată, mai relevăm următoarele momente din nașterea despartămintelor spre progres. Mai multe despartăminte au împărțit premii și anume: Deva 5 premii, în sumă de 75 cor., între țărâncile, cari au avut cea mai frumoasă grădină de legume; Bistrita, cu ocazia adunării cercuale din Sărățel, a împărțit între țărâni cei mai harnici 3 premii de câte 4 cor.; Panciova a dat un premiu de 30 cor. dlui Nic. Popovici, pentru că a dat lecții de limba română copiilor dela școala din Iabuca; Făgăraș a împărțit 5 premii între țărâncile din Drăguș, cari au avut cele mai îngrijite grădini de legume; Marghita, cu ocazia examenelor, a împărțit, în două comune, premii între școlari; Brașov a dat un premiu de 30 cor. pentru cea mai îngrijită grădină școlară; Cluj a dat un premiu de 60 cor. pentru instruirea analfabeților; Oravița, un premiu, pentru instruirea în limba română a școlărilor din Oravița montană; Zărnești a împărțit între țărâni 800 de altoi. Despart. Hunedoara a înființat o casă culturală și un „birou de informațiuni” pentru țărâni. Apoi despartământul Abrud-Câmpeni a studiat chestiunea înființării unei școli de meserii și a unei școli de agricultură în Munții-Apuseni. Rapoartele primite în această chestiune s'au publicat în „Transilvania” Nr. III/1913 p. 166—178. Comitetul cercual a făcut următoarele propuneri: 1. Fiecare școală să fie organizată corăspunzător: cea de agricultură cu un curs de un an, cu doi profesori, cea de meserii cu un curs de trei ani, cu un director și trei profesori. Elevi: la agricultură 20, iar la meserii 40. 2. Edificiile ar costa: cel pentru agricultură 40 mii cor., iar cel pentru meserii 100 mii de cor. 3. Susținerea școlii de agricultură: 8 mii cor., iar a celei de meserii, cu profesorii și elevi, 20 mii cor. în fiecare an. Comitetul cercual al desp. Abrud-Câmpeni așază foarte necesare aceste școli pentru ajutorarea și salvarea locuitorilor din Munții-Apuseni.

(Va urma).

Cronică pedagogică.

Jean Paul ca pedagog.

de Dr. C. Papuc, Săcele.
(Urmare).

O poziție deosebită ia Levana față de cultivarea agerimii de spirit, a umorului (Witz, l'esprit), cu ajutorul căruia copilul e în poziție de a dispune după bunul plac, ca un suveran, asupra reprezentărilor implantate spiritului său, de a compara aceste reprezentări întreolaltă, a le aduce în legătură, câștigând desteritatea de a-și construi o bogată lume de idei. „Înainte de a fi dezvoltat corpul omului, strică orice dezvoltare măestră a sufletului. Încordarea minții pentru filozofie ca și a fantaziei la poezie și alte la fel, zdruce aceste puteri tinere. Numai cultivarea umorului e nevinovată. Însă prea puțin se interesează de această dezvoltare la copil, deoarece-și spiritul lucrează prin încordări ușoare fugitive. Dar cea dezvoltare este și folositoare, întru cât ea silăsește o accelerare a funcționării ideilor, dă stăpânire peste aceste idei, și pentru că copiii lor plac mai mult vorbele de spirit atât streine, cât și cele proprii”. Mai ales recomandă Jean Paul exercițiul umorului poporului german, așa de puțin aplicat a înțelegerea ideilor învățate în școală, cari le rămân în viață un „imobil fix”. Cât s'a năzuit el în această direcție ne arată „Anthologie des bonmots” din timpul praxeii sale de învățător. Mare bucurie arăta el, când școlarii săi spuneau glume și idei hazlii originale pe cari le adună sub titlul de mai sus. Cât de departe a ajuns el cu cei 10 școlari din Schwarzenbach, ne arată un exemplu: un copil de 12 ani bun la matematică și satiric zise: „omul e imitat de 4 lucruri, de echo, de umbră, de maimuță și de oglindă”. Ora de glume urma după cea de matematică, între cari există multă înrudire. Cu toate că această deprindere fu grea, din cauză că în familiile copiilor lipsia acea atmosferă de veselie, totuși cei-ce aveau oarecare dispoziție naturală prin

muncă și exerciții își deprinseseră umorul. Dealtfel stilul particular și manierele ce și le câștigase ca student în Lipsca, îl încunajură pe Jean Paul cu amici, cari aproape toți își asimilaseră limba și comparațiile lui. Metoda*) sa la învățarea umorului consta din 3 puncte; întâi obișnuia pe copii a compara, a distinge și a recompara; apoi le dădea în fiecare zi un anumit timp liber de a compune tratate de spirit, — momentul concentrării; în fine îi învăța a recita istorii de spirit, jocuri de cuvinte și epigrame. Paragrafele ce tratează acest subiect se termină cu: „slăvia turbură și astupă toate izvoarele umorului, de aceea educatorii, cari se mențin sus, ca domnitorii slabi numai prin sila cenzurii și a presiunii, mai bine ar merge la primblare, lăsând pe cei mici să fie liberi și glumeți”. (Lev. VII, 4. §. 136—138).

În legătură cu dezvoltarea umorului aduce autorul Levanei, pe cea a reflexiei despre care timpul său face mențiune în multe scrieri. Dealtfel chiar viața prezentă ne mână către dezvoltarea ei. „Intuiția reflectivă ascunde și nimicește dinaintea omului lumea externă prin cufundarea în lumea internă a sufletului. Naturilor poetice le apare ușor viața ca un deșert, în care ca și în alte deșerturi toate obiectele par că atarnă ca niște uriași în atmosferă clo-cotitoare”. De aceea la naturile poetice și filosofice să fie reținută reflexia „pană în timpul pasiunilor, pentru ca copilul să aibă o viață sănătoasă și fragea”; pe când la copii obișnuiți ea poate începe „cu 5 ani mai de vreme fiind cultivată prin limbă logică, fiziologie, urcându-o până în înălțimea elului ei”. Pentru ambele naturile trebuie deci un potrivit contrapond față de înclinările lor naturale. Față de reflexie stă senzuul ofacerii și al lumii, care vede, prevede și apucă. Vârsta copilăriei face pentru acest simț numai pregătiri. În tot cazul n'ar trebui să se încerce puterea lui către oameni, ci numai către lucruri. Pentru aceasta însuși educatorul să dea ocazie. (Lev. I. c. §. 139—140).

Ca al șaselea și ultimul factor ce promovează dezvoltarea imboldului de cultivare spirituală numărăm „Levana” aducerea aminte. Trebuie să deosebim — cetim în ea (VII, 6, §. 141—144) — între aducere aminte (Erinnerung) și între memorie (Gedächtniss). Cea din urmă este o facultate numai primitivă nu creatoare, și care e supusă mai mult condițiilor corporale; așa se intrupe ea pe timpul somnului, se stinge prin slăbiciuni. Aducerea aminte din contră este o putere creatoare, ce trezește și duce ceva nou din ideile (aprioriste) date memoriei. Ea este supusă mai mult sufletului și crește cu cât se cultivă mai mult. E falsă deosebirea între memoria cuvintelor și a lucrurilor. „Cine ține minte o coală de cuvinte hotentote, acela va ținea minte cu atât mai ușor un volum din scrierile lui Kant. Sau înțelege sau nu. În cazul prim deșteaptă fiecare idee mai ușor pe cea înrudită. În al 2-lea caz are numai un dicționar de cuvinte filozofice”.

Pentru a exercita puterea aducerii aminte, să li se dea copiilor ocazie de a repeta de timpuriu istorii, și anume nu numai cele auzite, ci și cele trăite de ei. Așa e necesar la învățarea de limbi străine să se învețe de rost unele capitole pricepute. Pentru asigurarea conexului și pentru promovarea aducerii aminte să se rumege, în același timp, numai o chestie; aceasta cel puțin pentru începători, „Memoria localis” ajută condiționat.

Cea mai sigură proptea pentru aducerea aminte este: farmecul obiectului. Natural însă, că nu pot multe să producă deodată acest efect: „Kein Mensch hat für Alles ein Gedächtniss, denn Niemand hat für Alles Interesse”. Mijloacele de a promova amintirea, au loc, dacă se mărginesc asupra unui. Greu de ținut sunt lucrurile asemănătoare. De aceea literile să le învețe băiatul nu considerând în ce se înrudește, ci în ce se deosebesc. Tot așa și la cetirea cuvintelor, gruparea să nu se facă după afinitatea externă, ci după nexul lor intern. Unele mijloace măestrite ar trebui inventate. Necesare este însă o voință fermă și silință. Memoria se slăbește prin frică și spaimă. Și durere, mulți dascăli cred să o întărească tocmai prin acestea.

Fără a intra în cernerea acestor păreri psihologice, amintim că cele mai multe față de situația de azi a psihologiei sunt pure produse ale fantaziei. Le-am spus pentru a prezenta un tablou complet al „Levanei”. Nu în puține privințe însă se apropie Jean Paul de psihologia experimentală, considerându-se ca un modest antecesor al ei.

O poziție ia autorul nostru față de cultivarea simțului estetic. Pentru îngrijirea și dezvoltarea lui se cere pe lângă talent, o pregătire specială. Copilul în general are numai să simtă și contemple frumosul, iar nu să-l scoată la iveală. E periculos pentru suflet și dăunător pentru artă, de a-și ex-

*) Cf. I. Firmery: Etude sur la vie et les oeuvres de J. P. Fr. R. p. 298.

prima simțăminte prea de timpuriu. O manifestare poetică timpurie adese nu indică pe adevăratul poet, care abia în liniște își câștigă o dezvoltare internă mare. „Se zice că un bun cap trebuie să fi făcut în tinerețe versuri precum: Leibnitz, Kant etc. Dară aceasta valorează cu drept pentru cele mai târziu nu mai produce nici unul. Filozoful, matematicianul, bărbatul de stat începe cu ce sfârșește poetul, și invers”.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Cosistorul Mitropolitan. Eri și azi membrii consistoriului mitropolitan au ținut mai multe ședințe sub preșidiul Ezc. Sale I. P. S. D. arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, asistând P. S. S. episcopii sufragani Ioan I. Papp și Dr. Miron E. Cristea, arhimandritii Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea, Vasile Mangra, protosincelii: Dr. Iosif Badescu și Roman Ciorogariu, protopresbiterii: Ioan Droc, Dr. George Popovici, Matei Voileanu Lazar Triteanu, și Dr. Ioan Stroeia. Dintre asesorii mireni au participat Dnii: Parteniu Cosma, Dr. G. Dobrin, Dr. Aurel Novac, Dr. Valeriu Eraniste, Dr. Lucian Borcea și Nicolae Zigre.

*

Pentru inundații. Se știe din Budapesta, că arhiducele Iosif a trimis ministrului de interne zece mii de coroane pentru a fi distribuite celor păgubiți prin inundații.

*

Păreri asupra țării noastre. S'a ținut la Budapesta un congres internațional de economie, la care au participat mulți oaspeți din străinătate. Acești oaspeți, economiști distinși, au făcut interesante declarații despre cele observate în patria noastră. Iată, conform știrilor din ziarele maghiare, câteva din părerile congresiștilor, cari după ședințele congresului au făcut excursii și în provincie: „Poporul maghiar, — a zis profesorul Dechesne dela școala comercială superioară din Liège, — este un popor tânăr, cu tendințe de progres. Am văzut orașe mari și frumoase, cu imponente clădiri publice. S'ar părea, că autoritățile se preocupă îndeosebi de clădiri. Poporul pare a fi foarte sărac; iar ideea de egalitate la d voastră nu e încă realizată. Știu, că administrația în țara d-voastră e rea”. Prof. Glauser din Mannheim a declarat: „Ungaria este țara viitorului, dar poporul e sărac; ar trebui cultivat și ajutat să ajungă într-o stare mai bună”. În același sens s'au pronunțat profesori francezi și italieni, constatând că cultura economică a țărânului din Ungaria e mult neglijată de cercurile conducătoare.

*

Operele reginei în cinematograf. Compania nordică de filme a obținut dreptul de a reprezenta la cinematograf toate lucrările scrise de Carmen Sylva. Cel dintâi film al acestor opere va fi reprezentat la eamnă sub numele reginei.

*

Hirotiesire. P. S. Sa, Părintele episcop Ioan I. Papp al diecezei Araduui, în ziua Schimbării la față, a hirotiesit întru protopresbiter pe părintele Gheorghe Tulbure, asesor ref. consistorial în Oradea-mare.

*

Biblioteca muzeului Bruckenthal începând cu 1 Septembrie este deschisă înainte de amiază dela 11 până la 1, după amiază dela 3 până la 5 ore.

*

D'ale spionilor. Tabla reg. din Timișoara, ocupându-se cu o afacere de spionaj, a dictat lui Dușan Marcovici o pedeapsă de 6 luni închisoare de stat, și de 8 luni industriașului din Belgrad Sima Milețici.

*

Cancelarie advocațională. Ni se știe, că dl Dr. Aurel Amica și-a deschis cancelaria advocațională în Becicherecul-mare, Strada József főherceg 6 lângă podul mare în stânga.

*

Osândiri. Cu prilejul festivităților slovacilor din Turulz-S.-Martin partidul național slovac, sub președinția avocatului Paul Mudrony, a ținut o adunare. Protopretorul, în considerare că nu s'a făcut anunțarea prealabilă, a disolvat adunarea și a osândit pe P. Mudrony și pe secretarul Ios. Gregor la temniță de 10 zile și amendă de câte 200 coroane, ear pe membrii ceilalți ai adunării la temniță de 5 zile și câte 200 cor. amendă.

Sfințirea bisericii din Orăștioara-de-jos. Joi, la praznicul „Adormirii Născătoarei de D-zeu” s'a sfințit cu solemnitate biserica cea nouă din Orăștioara-de-jos, prin mandatarul arhiepiscopesc, asesorul consistorial *Nicolau Ivan*. Serviciul divin s'a terminat la orele 12 cu o cuvântare ținută de mandatarul arhiepiscopesc, și apoi s'a luat masa în sala școalei, la care au participat peste 100 persoane. Merit neperitor pentru această zidire și-a câștigat preotul *Iosif Dumitru*, acum ales și întărit de parch în Beriu. În decursul mesiei s'au ridicat toate pentru I. P. S. Sa mitropolitul, pentru mandatarul, pentru protopopul și parohul locului, pentru Dr. Aurel Vlad în calitate de președinte al despartământului Orăștie al „Asociațiunii”, pentru excelentul cor din Orăștie, pentru popor, iar corul ne-a delectat cu mai multe cântări alese. Serbarea aceasta a lăsat impresii foarte plăcute la toți, cari au avut fericirea de a participa. *Correspondent.*

Școală pentru șoferi. Al șaptelea curs pentru șoferi se va ține din 7 Octombrie până în 25 Noembrie în Budapesta (X. Szabadosutca 14). Cererile de primire se înaintează până în 25 Septembrie a. c. Amănunte se dau și la căpitanul poliției din Sibiu.

Pregătirile unui proces. Pertractarea împotriva evreului Beilis, acuzat de omor ritual comis asupra băiatului Iușcinski, se începe în 8 Octombrie la tribunalul din Chiev. Ministrul de justiție rusesc are să trimită la Chiev un funcționar superior, care va avea să raporteze la Petersburg, exact și telegrafic, asupra pertractării. Mai mulți înalți demnitari vor asista la ședințele tribunalului. Poliția orașului, pentru a preveni turburările, va fi considerabil întărită pe toată durata acestui senzațional proces.

Jertfele trăznitului. Un învățat englez, I. Blake, a adunat câteva interesante date despre jertfele trăznitului și le-a publicat într-una din revistele țării sale. Numărul celor omorâți de trăznet nu este tocmai însemnat în Anglia, unde media anuală este 12 cazuri, sau 0.36 pe un milion de locuitori. Cele mai dese cazuri, conform datelor învățatului englez, se întâmplă în Ungaria. Aici sunt omorâți de trăznet 16 oameni pe un milion de locuitori. În Sibiria și Carintia 10, în Prusia 4, în Franța 3, în Belgia 2 oameni dintr-un milion.

Domnitori abștinenți. Pe vremile cele „bune”, adevărat domn mare era omul, care știa să bea bine. Principii evului mediu se întreceau în băute, până ce cădeau mai toți sub masă. Se găsește și în istoria mai nouă domnitori, cari iubeau alcoolul, de pildă: regele englez Vilhelm II și Frideric VII din Danemarca. Dintre suveranii actuali sunt cumpătați în băuturi alcoolice: Monarhul nostru, țarul rusesc și împăratul Wilhelm al Germaniei. Abștinenți sunt: Victor Emanuel al Italiei, Alfonso din Spania, Adolf Gustav VII din Suedia și Ferdinand al Bulgariei. Regele spaniol, chiar și la banchete festive, bea numai apă. Domnitorul din Suedia stă în fruntea mișcării antialcooliste a țării sale, ear un prinț de familie domnitoare a fost președintele reuniunii de abștinență din Stockholm.

Daruri nobile pentru școală. Comitetul parohial gr.-ort. român din Mogoș Mămăligani (tractul Lupșe), se află plăcut îndemnat a aduce și pe această cale cele mai sincere mulțămiri binefăcătorilor, cari au dat ajutor pentru zidirea școalei din Mogoș Mămăligani, și anume: Ilustrul domn N. N. 2170 cor. 78 fil., Viena. Institutului de comerț, societate pe acțiuni „Severineana” Caransebeș 12 cor. Otoratulul Domn, Simion Samoilă, paroh gr.-ort. Ocolul-mic 5 cor. Oficiul parohial gr.-ort. Mircovăț, dieceza Caransebeșului 2 cor. Oficiul parohial gr.-ort. Coronini, dieceza Caransebeșului 2 cor. Pentru aceste daruri și jertfe minime subscrise în numele epitropiei și comitetului parohial exprim cele mai călduroase mulțămiri tuturor binefăcătorilor amintiți, precum și acelor a căror nume sunt induse în diferitele liste de colecte și cari pentru mulțimea numelor nu s'au putut înșira aici. Cei-ce au primit apeluri, sunt rugați a le înapoia! Mogoș Mămăligani, (u. p. Bucșony) în 18 August 1913. În numele comitetului parohial: Vasile David, paroh gr.-ort. rom.

Petrecere în Câmpuri-Surdac. Reuniunea de muzică și cântări din Câmpuri-Surdac, invitată la Petrecerea ce o aranjază Duminecă la 7 Septembrie n. (25 August v.) 1913 în școala gr.-or. română din Câmpuri-Surdac din prilejul adunării generale a „desp. Dobra al Asociațiunii”. Programul cuprinde vizitarea expoziției lucrurilor de mână, aranjate de Reuniunea femeilor; la prele 7 seara urmează dans.

Holera. S'au ivit până acum 1185 cazuri mortale de holeră în armata română. Intre cei morți sunt 6 ofițeri. Epidemia începe a scădea.

Se caută o domnișoară română lângă doi copii. Să se adreseze doamnei *Gabriela Dr. Popovits* în Oradea-mare (Nagyvárad) Sztaroveszky utca 21.

Biroul de informațiuni din Piața mare în Sibiu stă deschis cu 1 Septembrie dela 8—12 înainte de amiază și dela 2—5 după amiază.

Congresul primarilor. În 28 Septembrie se va ține în Oradea-mare un congres al primarilor, la care până acum și-au anunțat participarea 140 de primari și funcționari la magistrate. Obiectul principal al deșabaterilor va fi chestiunea întrebunțării practice a gazului subpământean.

Teatru în Sibiu. Comedia *Lupul*, jucată ieri Marti, este o piesă scrisă cu o rară îndemânare de unul dintre reprezentanții literaturii nouă maghiare. Operele lui Fr. Molnár, pe lângă toată critica nefavorabilă făcută de unii din compatrioții săi — între cari se găsește și un venerabil academician — formează o serie de lucrări primite și de scenele străinătății. Teatre de frunte din Berlin, Viena, București și-au deschis porțile pentru comediile dramaturgului din capitala ungară. Autorul, ca și confrății săi dramaturgi parisieni, și-a propus să înregistreze în piesele sale fazele evoluției moravurilor sociale de astăzi: pentru publicul teatrului nu poate exista un subiect mai atrăgător decât acesta, — căci nimeni nu se plictisește, când își vede pe scenă o parte din însușirile și apucăturile sale bune și rele. Dacă mai adaogăm talentul puternic al scriitorului de-a expune faptele în scene și dialoguri briante, se explică primirea cordială de care sunt împărtășite pretutindeni. Reprezentația sibiană a fost la înălțime din orice punct de vedere. Astăzi, Miercuri, se dă *Pintenul*, o nouă piesă dramatică în 3 acte.

Convocare.

A XXIII-a adunare generală a Reuniunii învățătorilor români dela școalele populare ort. rom. din protopopiatele aradane I—VII se va ține în *Világos (Siria)* în zilele de 1/14 și 2/15 Septembrie a. c. Se invită respectuos membrii și toți binevoitorii și sprijinitorii cauzelor școlare și culturale.

PROGRAMA.

Ziua primă.

La 8 ore serviciu religios împreună cu chemarea Duhului Sfânt și parastas pentru repotații reuniunii.

Ședința I.

Orele 10 a. m.

- Deschiderea adunării generale.
- Bineventarea oaspeților și a delegaților.
- Prezentarea rapoartelor și esmiterea comisiilor cenzurătoare.
- „Date nouă despre Gheorghe Lazar”, disertație de dl prof. preparandial Dr. Avram Sădean.

Ședința II.

Orele 3 p. m.

- „Care e cauza de institutele ped. nu sunt cercetate de mai mulți elevi, iar tinerii nu se aplică pe cariera învățătoarească”, disertație de Petru Vancu, inv. Măderat.
- „Influența familiei în educație”, dis. de Mihail Vidu, inv. în Hălmgău.
- „Un confort al manualelor de l. maghară”, dis. de Ioan Crișan, inv. în Socodor.
- „Puterea educativă a școalei” dis. de T. Cherechean, inv. în Galșa.

Ziua a doua.

Ședința III.

Orele 9 a. m.

- „Probleme și chestii ce ne privesc” dis. de Petru Roșu, inv. Nădab.
- Raportele comisiunilor.
- Propuneri și interpelări.
- Fixarea locului pentru adunarea generală viitoare.
- Esmiterea comisiei verificatoare.
- Apel nominal.
- Încheierea adunării generale.

A răd, din ședința comitetului central, ținută la 18/31 Iulie 1913.

Iosif Moldovan
președinte.

Nic. Cristea
secretar.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Despărțământul „Lăpușul-unguresc” al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, invită pe toți membrii și sprijinitorii săi la

Adunarea generală

ce se va ține în 1/14 Septembrie 1913 la ora 3 după amiază, în comuna *Capolnec-Mănăstur*, în localul școalei, cu următoarea

Ordine de zi:

- Deschiderea adunării.
- Raportul comitetului.
- Alegerea a 2 comisii: pentru cenzurarea raportului, și pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
- Conferența anunțată.
- Raportul comisiilor alese.
- Alegerea comitetului pe un nou perioadă de 3 ani.
- Propuneri.
- Închiderea adunării.

Lăpușul-unguresc, la 16/29 August 1913.

Dr. Gavril Buzura
director.

Andrei Ludu
secretar.

Cărți și reviste.

Luceafărul revista pentru literatură, artă și știință, Nr. 15—16. 1913, a apărut cu următorul cuprins bogat variat: Octavian Goga: Două morminte. Maria Cunțan: Decrescendo (poezie). Gheorghe Ranetti: Lui St. O. Iosif (popzie). Sextil Pușcariu: St. O. Iosif. St. O. Iosif: Cântec (poezie). Victor Eftimiu: Cântecul vieții (poezie) Maria Cunțan: Doină (poezie). N. Iorga: Cuvântarea d-lui N. Iorga la înmorm. lui St. O. Iosif Ilarie Chendi: St. O. Iosif. A. Ciura, Desrădăcinății... St. O. Iosif: Wilhelm Tell (trăducere). Oct. C. Tăslăuanu: Ilarie Chendi. P. Papazissu: Darurile cântărețului (poezie). Septimiu Albini: În mormântarea lui Chendi. Victor Stanciu: Condamnați fără vină. I. Dragoslav: Pentru că ne-a luat Silistra. I. Agărbiceanu: Arhanghelii (roman). Dr. I. L.: Biserica rom. din Vârșet. T. Codru: Titu Malorescu. Cronici: T. C.: Iliada premiată de Academia română. Ioan Grecu: Triumful ideilor... Victor Stanciu: Cutremur de pământ. Îsemnări: Amintiri despre Ștefan O. Iosif. Pacea dela București. Balcani noi. „Chestiune bulgară” în România. Iredentism. Serisoare din Salonic. Congresul învățătorilor români oprit. Austria. Publicațiunile periodice române. Aeroplanul „Vlaicu III”. Săbătorirea lui Rosegger. Rodica. Moartea lui Bebel. Spicuri... Note. Ilustrațiuni: Ștefan O. Iosif. Ilarie Chendi. St. O. Iosif, Victor Eftimiu, Ilarie Chendi, Oct. Goga. Cincinat Pavelescu și Ilarie Chendi. Ilarie Chendi, Victor Eftimiu și Caton Theodorian. Familia lui Ilarie Chendi. Altarul bisericii din Vârșet. Noua biserică rom. gr.-ort. din Vârșet. Epis. Cristea sfințește biserica din Vârșet: Sfințirea bis. din Vârșet: Bandierul de călăreți. Titu Malorescu. G. Murnu.

Pentru cultură. Nu există mijloc mai bun de a face educația și instrucția tinerimii, decât călătoriile. Dar nu toți copiii, aflați în epoca lor de formațiune, au la îndemână mijloacele necesare de a se cultiva călătorind. Ei bine, aceștia pot să înlocuiască în bună parte neajunsul lipsei, prin citirea descrierilor de călătorii făcute de alții. Asemenea descrieri se găsesc destule și ieftine. Așa mult răspândită „Biblioteca pentru toți” are numeroase descrieri de călătorii din cele mai interesante. Un interes și mai mare însă pentru cultura tinerimii îl prezintă călătoriile prin lumile de odinioară, prin civilizațiile apuse, prin trecutul omenirii. Și nu e vorba de tratate de istorie, în cari evenimentele să fie tratate în mod cronologic, ci mai ales de acele cărți, cari caută să reînvie aspectul civilizațiilor de odinioară cu moravurile culturale, viața socială și manifestările de artă ale popoarelor stinse. „Biblioteca pentru toți” oferă și în această privință o culegere din cele mai prețioase, pe care o recomandăm cu toată căldura părinților și educatorilor. Printre acestea notăm: *Viața publică și privată la Romani*, o broșură în care toată viața familiară, politică și socială a străbunilor noștri e descrisă cu o mână de maestru. Antichitatea romană întregeste pe cea dintâi, aducând date prețioase asupra obiceiurilor, organizării, ocupațiilor Romanilor. Antichitatea greacă de asemeni pune în curent pe cititor cu felul de organizare al societății grecești, descriind caracterul Grecilor, familia, religie, proprietatea, etc. Dar afară de aceste broșuri, extrem de interesante pentru instrucția și educația tinerimii, „Biblioteca pentru toți” cuprinde o adevărată enciclopedie de cel mai mare folos pentru toți cei doritori de cultură. Catalogul bibliotecii se poate cere gratuit dela librăria Alcalay, București.

Din public*).

Mulțămită publică.

La petrecerea aranjată cu ocaziunea sfințirii școalei la 20 Iulie v. de „Reuniunea femeilor române” din Hundrubechiu cu concursul tinerimii adulte, conduse de Dl inv. Ioan Nistor, au binevoit a suprasolvi următorii Domni: M. On. Domn Ioachim Muntean, protopresb. și doamna 3 cor. Chirion Muntean preot, Trapold și fam. 3 cor. Macedon Grecu preot local 2-20 cor. Valeriu Ozetea jurist 2 cor. Emanoil Bodolea sergent 1-40 cor. Cu totul s'a încasat suma de 96-20 cor., din care acoperindu-se spesele de 25-81 cor. a rezultat un venit curat de 70-39 cor. care sumă s'a alăturat averii numitei reuniuni. În numele Reuniunii femeilor, mulțămesc domnilor contribuente și pe această cale. *Otilia Grecu,* președintă.

Poșta redacției.

V. Pop. Procedul inspectorului este ilegal. Alte manuale decăt acelea cuprinse în circulara cons. Nr. 9197/1913 nu sunt admise. Folosirea manualelor *ungurești* la Istorie și Geografie, e *strict interzisă*. Dealtfel dă o petiție la consistor, cu aclederea hârtiei ce și-a venit dela inspectorat și cu lista manualelor excepționate.

Masa studenților dela „Albina”.

Concurs.

Pentru ocuparea locurilor vacante la masa studenților dela institutul „Albina” se publică concurs. Studenții, de naționalitate română, cari doresc să fie admiși la această masă au să-și înainteze la direcțiunea institutului până la 10 Septembrie n. c. orele 5 d. a. cererile instruite cu următoarele documente:

- Atestat de botez.
- Atestat despre averea părinților.
- Testimoniul ultim școlar, și
- Atestat de primire în una din școalele medii din Sibiu.

Deoarece în urma scumpetei pieței din Sibiu, probabil că va fi restrâns numărul beneficienților la masa studenților, se vor lua în considerare numai cereri dela studenți din gimnaziul superior (cl. V—VIII).

Sibiu, 2 Sept. 1913.

Direcțiunea „Albinei”.

Mersul trenurilor în Sibiu.

I. Plecare.

- La *Oena*: 9-6 ore n. de a., 2 ore și 3-30 d. a.; 9-8 seara. Acest din urmă numai Sâmbăta, Dumineca și în sărbători.
- Spre *Copșa mică*: 7-27 n. d. a., 1 d. a., 4-33 d. a., 7-20 seara, 11-10 noaptea.
- Spre *Vințul de jos*: 3-5 noaptea, 7-37 dim., 10-35 n. de a., 4-51 d. a.
- Spre *Făgăraș*: 4-20 noaptea, 1-42 d. a., 5-42 d. a.
- Spre *Turnu-roșu*: 4-6 noaptea, 12-56 d. a., 4-42 d. a.
- Spre *Agnita*: 7-43 n. de a., 4-8 d. a.
- Spre *Cisnădie*: 5-21 dim., 7-30 dim., 1-29 d. a., 9-13 seara. Dumineca și în sărbători mai pleacă la 3-56 d. a.

II. Sosire.

- Dela *Oena*: 11-28 n. de a., 3-17 d. a., 8-19 seara. Sâmbăta, Dumineca și în sărbători mai sosește seara la 10-48.
- Dela *Copșa mică*: 3-59 noaptea, 7-45 dim., 11-49 n. de a., 5-18 d. a., 8-56 seara.
- Dela *Vințul de jos*: 6-40 dim., 11-39 n. de a., 4-29 d. a., 8-46 seara.
- Dela *Făgăraș*: 7-16 dim., 12-27 d. a., 8-59 seara.
- Dela *Turnu-roșu*: 11-50 n. de a., 3-37 d. a., 10-27 seara.
- Dela *Agnita*: 6-46 dim., 2-36 d. a.
- Dela *Cisnădie*: 7 dim., 1-18 d. a., 3-18 d. a., 10-44 seara. Dumineca și în sărbători mai sosește la 8-3 seara.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Notițe

despre

întâmplările contemporane

scrise de

Ioan cavalier de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3-50 + porto 30 fil.

Nr. 624/1912.

(239) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători dela școalele confesionale gr.-or. române din mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul gr.-or. al Avrighului, se scrie prin aceasta concurs cu termenul până la 6/19 Septembrie 1913.

1. **Corbi**, postul de învățător cu salariul fundamental de 1200 coroane, și anume: 300 coroane din cassa bisericii, restul din ajutorul dela stat, pentru cvartir 20 coroane și grădină în natură.

2. **Drăguș**, postul de al doilea învățător cu salariul fundamental de 1200 coroane, și anume: 600 coroane din cassa bisericii și restul din ajutorul dela stat, cvartir și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, să și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterat gr.-or. al Avrighului (posta Avrig Felek, Szeben-megye) până la termenul sus indicat, având a se prezenta în comună la sfânta biserică spre a cânta și face cunoștință cu poporul.

Dela concurenți se cere pe lângă datorințele impuse prin lege și regulamente, ca să conducă elevii în Dumineci și sărbători la biserică să cânte cu ei răspunsurile liturgice și se conducă învățământul din școala de repetiție.

Avrig, 17/30 August 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Avrighului în conțelegere cu comitetele parohiale competente.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 542/1913

(234) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școalele gr.-or. române din comunele mai jos însemnate, tractul protopresbiterat al Abrudului, se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Buninginea**, cu salariu de 600 cor. din repartiție, restul se cere dela stat, cvartir în natură, relut de grădină 20 cor. și 4 metri lemne de foc.

2. **Ciuruleasa**, cu salariu de 600 cor. din repartiție, restul se cere dela stat, relut de cvartir și grădină și 4 metri lemne de foc.

3. **Petrângeni**, cu salariu de 500 cor. din repartiție și 100 cor. din cassa bisericii, restul se cere dela stat și lemne de foc 2 stângini sau în bani 30 coroane.

4. **Soharu**, cu salariu de 400 cor. din repartiție, restul se cere dela stat, cvartir și grădină în natură și 4 metri lemne de foc.

5. **Valea-Bulzului**, post nou înființat, cu salariu de 550 cor. din cassa bisericii și 50 cor. din repartiție, restul se cere dela stat, cvartir și grădină în natură și lemne de foc 2 stângini sau în bani 30 coroane.

6. **Zlatna**, cu salariu de 1200 cor. din cassa bisericii, în rate lunare sau trilinguare anticipative, relut de cvartir amăsurat împrejurărilor locale și 24 cor. relut de grădină.

Învățătorii aleși sunt datori a cerceta regulat biserica și a cânta în Dumineci și sărbători cu copiii la liturgie.

Ceice doresc a ocupa postul din Zlatna să aibă cel puțin 4 clase gimnaziale și posibilitatea de a forma cor cu elevii de școală și adulții.

Clericii vor fi preferiți.

Cererile să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar concurenții să se prezente în comună, spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 15 August 1913.

Petru Popovici
protopresbiter.

Nr. 503/1913.

(226) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Vima-mică** (Drăgavilma), biserica din jos, devenită vacantă prin moartea parohului Grigorie Roman, întâmplată la 1/14 Iunie a. c., se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fașionate în coala B. pentru congruă, pe lângă observarea dispoziției §-ul 26 din regulamentul pentru parohii.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în parohie pentru a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Lăpușul-unguresc, la 2/15 August 1913.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului „Cetatea-de-peatră” în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 759/1913

(238) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-cantor din comuna bisericească **Boroșneul mic** (prin gara Nagyborosnyó) în protopresbiteratul Treiscaune, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela popor câte 1.60—2 cor.

2. Dela Veneratul Consistor 150 cor. anual.

3. Restul dela stat.

4. Cvartir în natură și 20 cor. pentru grădină.

Concurenții vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta cunoștințele în cântări și tipic.

Alesul va fi îndatorat a forma cu tineretul cor și a cânta în biserică.

Concursurile sunt a se trimite la oficiul protopopesc rom. gr.-or. al Treiscaunelor în Bereczk, comit. Háromszék.

Brețcu, 18 August 1913.

Oficiul protopopesc rom. gr.-or. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresb.

M. Z. 2915/1913. IV.

(233) 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de inginer-suprem orașenesc la magistratul orașenesc în Szászsebes devenit vacant prin abdicare pe timpul până la 31 Decembrie 1913 se scrie concurs cu termen până la 15 Septembrie a. c.

Postul e satorit în cl. IX. de salariu însă cu un salariu fundamental de 3200 cor., cinci cvinevenale de câte 10% al salariului, dintre cari cele trei cvinevenale se computează din 4 în 4 ani, cele două din urmă din 5 în 5 ani împreună cu relutul de cvartir satorit în cl. IX.

Inginerului suprem orașenesc i-se dă drept a face și praxă privată afară de oarele de oficiu.

Inginerul suprem orașenesc e șeful serviciului tehnic, și directorul uzinei de electricitate orașenești. Cei cu cunoștințe speciale în electro-tehnică sunt preferiți.

Reflectanții la acest post trebuie să aibă calificarea pretinsă în §. 10 al art. de lege I. ex 1883 și să poseadă cele trei limbi ale statului. Rugărilor sunt a se înainta în timpul susamintit la primarul orașenesc.

Termenul de alegere se va fixa ulterior.

Szászsebes, la 19 August 1913.

Magistratul orașenesc.

Nr. 410/1913

(212) 2—3

Concurs.

Pentru postul de paroh din comuna **Craiva** cl. III se scrie concurs cu termen de 30 zile dela această primă publicare. Venitele cu întregirea prescrișă dela stat sunt conform datelor din coala B. Cererile de concurs se vor trimite la subsemnatul oficiu — în termenul susindicat — având concurenții — cu observarea prescrișelor reglementare — a se prezenta la biserică în o Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 1 August 1913.

Oficiul protopresbiterat rom. ortodox al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohiei.

Ion Teculescu
protopresbiter.

Nr. 820/1913

(218) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr.-or. din comuna **Cetatea de baltă** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 cor., și anume:

1. 500 cor. dela popor.

2. 500 cor. ajutor dela Preavenerabilul Consistor arhidiecezan. Pentru rest s'a cerut ajutor dela stat.

3. 1 Stâgînă de lemne de foc.

4. Cvartir o odaie în edificiul școlii și pentru grădină 10 cor.

Să cere ca alesul învățător să conducă elevii în biserică și se cânte cu ei la liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat — subsemnatului oficiu protopopesc (u. p. Küküllővár) și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică.

Cetatea de baltă, 6 August 1913.

Oficiul protopresbiterat rom. gr.-or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 600/1913.

(211) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din parohia **Sântă Măria**, protopresbiteratul Ungurașului, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 coroane dela popor prin repartiție, iar restul după recerintele legii școlare din 1913 se va cere dela stat pe care însă la cazul de denegare parohia nu se obligă al solvi.

Cvartir în casele parohiale până la edificarea altor case, apoi în edificiul școlar.

Concursurile instruite conform normelor prescrișe sunt a se înainta în termenul precis la oficiul protopresbiterat al Ungurașului.

Concurenții înainte de alegere au a se prezenta la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul.

Dela concurenți se cere a instrua elevii în cântările bisericești și ai conduce în fiecare Duminecă și sărbătoare la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Fizeșănpetru, 30 Iulie (14 August) 1913.

Oficiul protopresbiterat al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 750/1913.

(208) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea a 2 posturi de învățători dela școala confesională gr.-or. rom. din comuna **Ludoș**, protopresbiteratul Mercurea, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Salariu fundamental: a) dela biserică câte 600 cor. b) dela stat câte 400 cor.

2. Relut de cvartir câte 50 cor.

3. Relut de grădină câte 20 cor.

Concurenții sunt deobligați, pe lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, a conduce în sărbători și Dumineci elevii la biserică, precum și a instrua elevii și adulții la cântări în cor.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat, iar concurenții să se prezente în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 31 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Mercurei în conțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe
rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra litiștelor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumetei și pielei, ce prin serisorile de mulgumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, la 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherii și parfumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi la 70 fil. se află pretutindeni. (48, 25—40)

Atențiune!

În locuința mea din **Sibiu, Piața-mică Nr. 25, etajul I.** se află de vânzare cu prețuri de tot reduse următoarele mărfuri:

120 duz. Gulere pentru domni per duz. K 2-50, pe buc. 25 fil.

10 „ Manschete pentru domni per duz. K 4—, pe b. 40 fil.

500 bucăți Cravate dela 20 fileri per bucată.

100 „ Bastoane pentru domni.

150 „ Șepci de postav și plüsch, pentru domni și copii.

45 „ Plapome vatate.

1200 metri Stofe diverse foarte ieftin.

1500 „ Trese, sinoare de mătăasă în loc de 24 fileri per metru, acum numai 8 fileri și încă mulți articli neinduși aici.

Afară deaceia o oglindă mare și frumoasă și 4 galantare de acățat pe ușa de prăvălii.

NB. La târgul de țeară care va fi în 14, 15 și 16 Septembrie a. c., voi expune toate mărfurile în o șatră în Piața-mare a orașului Sibiu spre totală desfacere.

Cu toată stima

Aurel Popescu,

comerciant în Sibiu

Piața mică Nr. 25, etajul I.

(240) 1—3

Ad. Nr. pp. 953/1913.

(224) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională rom. or. din comuna **Bedeciu**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu anual 1000 cor. din repartiție dela popor.

2. Locuință în edificiul școlii.

3. Relut pentru grădină 20 cor.

Întregirea sa'arului învățătoresc dela stat conform art. de lege XVI. din 1913 se va cere pe baza documentelor alesului învățător.

Alesul învățător va fi da'or, ca în zilele de Dumineci și sărbători să cânte cu elevii în cor răspunsurile liturgice în Sf. biserică.

Concurenții au ași așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare subscrise până la termenul susindicat și a se prezenta la sf. biserică în vre o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, la 8 August 1913.

Oficiul protopresbiterat rom. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Pentru **Librăria arhidiecezană din Sibiu** se caută

o calfă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta ofertele în scris adresate Comisiunei administrative a topografiei și librăriei, indicând totodată și pretenșiunile lor, pe lângă cari își oferă serviciul.

În **croitul și cusutul albiturilor** de orice specie — dă instrucțiune perfectă

Maria Lurz,

Sibiu, strada Măcelarilor Nr 6.

Primește totodată domnișoare în întreținere completă. (236) 1—4

Locul de întâlnire al Românilor în Cluj

e în strada **Francisc Iosif Nrul 12** la„**Hotelul Vulturul de aur**”

cu cafară și restaurant, precum și odăi eftine, culină de casă bună, — iar pentru caii oaspeților sosiți cu trăsuri, stau grajduri potrivite la dispoziție.

(201)

Proprietar:

5—10

F. Boday Mihály,
Kolozsvár, Cluj.